

gradivo za medije

NOVINARSKA KONFERENCA **Lovske zveze Slovenije in Ribiške zveze Slovenije**

Odvzeta kmetijska zemljišča

Kljub številnim pobudam Lovske zveze Slovenije, podanih tako resornemu ministrstvu – Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano kot tudi vladi, ostaja nerešeno vprašanje odvzema zemljišč lovskim organizacijam.

V skladu z zahtevo Zakona o društvih bi moral specialni zakon, to je Zakon o divjadi in lovstvu, sprejet leta 2004, olastniti družbeno premoženje, s katerim so v sistemu družbene lastnine upravljale lovske družine in druge lovske organizacije. Zakon o divjadi in lovstvu tega ni storil, zaradi česar je stanje na tem področju že od leta 2004 dalje neustavno. V veliki večini primerov gre pri tem za zemljišča, ki so v naravi kmetijska in gozdna zemljišča, ki so bila pridobljena odplačno, s članarinami članov lovskih družin, in ki so jih oz. jih lovske družine še vedno uporabljajo za opravljanje nalog s področja trajnostnega gospodarjenja z divjadjo, torej za opravljanje javnih nalog.

V rokah nam je ostal le papir, s katerim je bivša ministrica za kmetijstvo obljubila, da bodo skušali najti rešitev, s katerim bi lovskim družinam in drugim društvom v Sloveniji vrnil neupravičeno odvzeta zemljišča. Začasni kmetijski minister je uvedel novo prakso, da se s predstavniki LZS ne sestane, temveč pošlje na sestanke državno sekretarko.

Spremembe Zakona o divjadi in lovstvu

Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu je bil pred dvema mesecema poslan v obravnavo v vladno proceduro. Prvi člen zakona na novo določa ozirom prenaša določilo, ki je bilo v veljavi na podlagi Zakona o varstvu okolja od leta 1993 dalje, da je divjad lastnina države. Predlog prinaša kar nekaj sprememb, med drugim se LZS doda nova naloga pod pogoji javne službe – izdaja dovolilnic za lovske goste ter ocenjevanje trofej divjadi, kot naloga v javnem interesu. Slovenija je praktično edina od primerljivih držav s podobnim sistemom lovstva v Evropi, ki teh dovolilnic še nima.

Dopolnjuje se varstvo divjadi pred nepotrebnim vznemirjanjem v času poleganja in zgodnje vzreje mladičev. Z novim določilom bodo morali biti psi v prosti naravi pripeti na povodec oz. pod nadzorom skrbnika. Izjeme bodo veljale za delovne pse, kamor sodijo tudi lovski psi, ki so posebej usposobljeni in preizkušeni. Določa se tudi uporaba lovskih psov. Predlog zakona ureja izredne posege na nelovnih površinah, saj je pojavljanje divjadi v naseljih vse pogostejši pojav.

Na novo se določajo zahtevnejši pogoji za opravljanje lovsko-čuvajske službe, na novo se dodaja stopnja dosežene izobrazbe lovskega čuvaja. Spreminja se tudi postopek imenovanja lovskih čuvajev, ki se je v sedanji ureditvi izkazal kot nepraktičen in nejasen. Na novo bo urejeno tudi izračunavanje koncesijskih dajatev v letu 2029 (veljavne koncesijske pogodbe upravljavcev lovišč potečejo leta 2028).

Zakaj v Sloveniji še ni afriške prašičje kuge?

Po zadnjih podatkih so v Evropski uniji in sosednjih državah v letu 2023 zabeležili kar 7.122 primerov afriške prašičje kuge (APK) pri divjih prašičih in 4.451 pri domačih prašičih (vir: ADIS). Največ primerov APK pri divjih prašičih (2.491) so imeli na Poljskem, 903 v Italiji in 861 v Nemčiji. Na

Slovaškem je bilo evidentiranih 512 primerov APK, na Madžarskem 364 in 261 v Romuniji ter v Srbiji 204 primeri. V Bosni in Hercegovini in na Hrvaškem, ki sta najbolj rizični za prenos APK v Slovenijo, so zaenkrat zabeležili le 16 oz. 10 primerov izbruha APK pri divjih prašičih.

V Sloveniji smo v zadnjih treh letih izvedli številne aktivnosti za preprečevanje in zgodnje odkrivanje APK pri divjih prašičih. V sodelovanju z Upravo za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin smo izobraževali lovce iz vseh lovskih družin v Sloveniji. Lovci osmih lovskih družin na območju visokega tveganja (Banja Loka, Predgrad, Sinji vrh, Vinica, Adlešiči, Gradac, Metlika in Suhor ter LPN Kočevsko – revir Lapinje) pa že izvajajo posebne ukrepe, ki zajemajo aktivno iskanje poginulih prašičev, to so: intenziviran odvzem divjih prašičev, vzorčenje vseh odstreljenih divjih prašičev, prijavo in vzorčenje vsakega poginulega domačega prašiča, dosledno upoštevanje in izvajanje biovarnostnih ukrepov vseh oseb, ki kakorkoli prihajajo v stik z domačimi ali divjimi prašiči, prepovedano je krmljenje z živalskimi stranskimi proizvodi (ŽSP) na krmiščih za prostoživeče živali, iztrebljanje divjih prašičev v lovišču, preprečuje se stike med domačimi in divjimi prašiči.

Na območjih visokega tveganja so aktivirane skupine za iskanje (cca 60 iskalcev s področja LD na območju). Predlog območij, kjer je smiselno iskati, so pripravili upravljalci lovišč, dodatne podatke, npr. odvzem po LD pa Zavod za gozdove. Na podlagi predlogov so na Upravi za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin pripravili načrt iskanja. Vsako iskanje se spremlja s pomočjo aplikacije WBT. Vse odstreljene divje prašiče se neiztrebljene dostavi v lovsko zbiralnico LD, kjer se opravi vzorčenje v skladu z navodilom Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI). Razdeljen je material za vzorčenje in vzpostavljena logistika pošiljanja vzorcev ter obveščanje o rezultatih analiz. Do izvida analize na prisotnost virusa APK trup ne sme zapustiti lovske zbiralnice. Izvaja se čiščenje in razkuževanje opreme, obutve in prevoznih sredstev. Pse, ki so bili udeleženi pri iskanju zastreljenih divjih prašičev in so prišli v stik z njimi, se po iskanju okopa s šamponom. Vse ŽSP, ki nastanejo v lovski zbiralnici, prevzame NVI na stroške državnega proračuna.

Dejstvo je, da moramo slovenski lovci izvajati ukrepe proti APK, če se želimo izogniti omejitvam ali prepovedi lova, predvsem pa velikim izgubam v lovskem sektorju v primeru okužbe z APK pri divjih prašičih. Slovenska javnost se morda premalo zaveda, da se bo v primeru izbruha APK okuženo območje popolnoma zaprlo ne le za lovce, temveč tudi za pohodnike, sprehajalce, gobarje ...

Monitoring medveda 2023

S septembrom smo začeli z zbiranjem neinvazivnih genetskih vzorcev za monitoring medveda, ki bo služil kot osnova za nadaljnje genetske preiskave. Primarni namen monitoringa pa je pridobitev ocene velikosti populacije rjavega medveda v Sloveniji za leto 2023.

Do 1. 12. 2023 bilo v sklopu monitoringa medveda zbranih 2.600 neinvazivnih genetskih vzorcev medveda. To pomeni, da smo že dosegli zastavljeni cilj zbrati 2.500 vzorcev po celotnem območju prisotnosti medveda. Z vzorčenjem bomo še nadaljevali, kolikor nam bo vreme dopuščalo, da pridobimo še boljšo oceno številčnosti.

Pri monitoringu medveda 2023 sodelujejo Zavod za gozdove Slovenije, Lovska zveza Slovenije, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani in podjetje divjaLABS. Monitoring medveda 2023 financira Ministrstvo za naravne vire in prostor, in sicer v sklopu projektne naloge z naslovom Ocena številčnosti rjavega medveda v Sloveniji v letu 2023 in nekaterih drugih demografskih parametrov.

Delovanje na ravni Evropske unije

Lovska zveza Slovenije aktivno deluje v FACE (Združenju zvez za lov in varstvo divjadi v EU), ki združuje sedem milijonov evropskih lovcev. Glavna tema je izbor novega predsednika FACE. Sedanji predsednik Torbjörn Larsson je najavil, da ne bo ponovno kandidiral in s tem sprožil kandidacijski postopek, ki ga v skladu s statutom izvede izvršni odbor. Ta izbere najprimernejšega kandidata in ga predlaga upravnemu odboru.

Predstavljen je manifest FACE za volitve v Evropski parlament v letu 2024, v katerem je predstavljeno delo FACE ter pričakovanja v obliki petih osnovnih zahtev. Člani FACE vabijo kandidate, ki se potegujejo na volitvah v Evropski parlament, k podpisu manifesta, ki poziva k: 1. Zakoni in odločitve, ki vplivajo na lovstvo in varstvo narave, naj bodo pošteni, izvedljivi in razumljivi ter spoštujejo načela subsidiarnosti in sorazmernosti. 2. Prilagodljivi izvedbi direktiv EU o naravi v skladu z načelom trajnostne rabe in uravnoteženega upoštevanja interesov podeželskih območij. 3. Spoštovanju kulturne dediščine Evrope, ki je ključna za prihodnost raznolike Evrope in obogatitev življenj državljanov. 4. Priznanju pomembne vloge lovske skupnosti pri ohranjanju narave. 5. Ponovni ustanovitvi parlamentarne skupine za biotsko raznovrstnost, lov in podeželje za parlamentarno obdobje 2024-2029.

Dogovorjeni cilj ostaja premik velikih zveri - medvedov in volkov v državah, kjer sta njuni populaciji v ugodnem stanju, iz aneksa 4 na aneks 5 habitatne direktive, kar bi pomenilo manjšo raven zaščite oziroma lažje upravljanje populacij.

Humanitarna akcija lovcev za odpravo posledic poplav

Lovske organizacije in lovci so organizirali humanitarno akcijo za odpravo posledic avgustovskih poplav. Akcija še poteka, do zdaj je bilo zbranih 62.000 evrov namenskih sredstev na posebnem računu. LZS je pozvala vse, ki so jih prizadele avgustovske poplave, da na Zeleni sklad LZS posredujejo vloge za donacijo, vključno z ustreznimi dokazili o obsegu in višini škode. Solidarnostna pomoč jim bo izplačana na podlagi Pravilnika o Zelenem skladu LZS.

Katastrofalne avgustovske poplave

Avgusta je državo zajela ujma s katastrofalnimi poplavami po porečjih Savinje, Meže, Kamniške Bistrice, Save, Sore, Drave, Mure in nekaterih drugih vodotokov. Posamezne RD so utpele veliko škodo tako na svojih društvenih objektih (ribiški domovi, ribogojnice), kot na svojih revirjih in gojitvenih potokih. Dodaten udarec za že tako opustošene denarnice ribiških družin je predlog uredbe o zvišanju koncesij, pri katerem RZS niti ni bila povabljen na posvet, kaj šele, da bi pri sestavi dokumenta sodelovala.

Katastrofalne poplave so ribiškimi družinam, ki so koncesionarji za ribiško upravljanje slovenskih celinskih voda prizadejale veliko škodo tudi na njihovem premoženju - to so ribogojnice, specializirana oprema, vališča mladice, tehnična oprema, vozila za prevoz rib in društveni objekti. RZS je zato vladi predlagala oprostitev plačevanja drugega dela koncesij vsem ribiškimi družinam za leto 2023 zato, da se lahko ta sredstva namenijo za ponovno vzpostavitev njihovega normalnega delovanja.

RZS je predlagala tudi, da se ribiškimi družinam, ki so jim poplave uničile ribolovne in gojitvene revirje, oprosti celotno plačevanje koncesij za obdobje najmanj dveh let. Vsaj toliko časa bo namreč potrebnega, da se približno vzpostavi stalež rib, ki bo omogočil prodajo ribolovnih dovolilnic članom RD, predvsem pa ribiškimi turistom. RZS je predlagala tudi, da naj se prizadete RD oprosti plačevanja vodnega povračila. Na RZS že skoraj 10 let neuspešno opozarjamo pristojni ministrstvu na neupravičenost

uradniških zahtev po plačevanju tega povračila, ker RD dejansko plačujejo državi dvojno dajatev. Želimo si, da se to neskladje sedaj končno razreši.

Ribiči še vedno pričakujemo finančno pomoč države pri obnovi poškodovanih ribogojških objektov in premoženju ribiških družin, ki imajo status društev z delovanjem v javnem interesu. Prav tako zahtevamo aktivno vlogo sladkovodnih ribičev pri vseh fazah načrtovanja in realizacije gradnje protipoplavnih ukrepov. Tu posebej izpostavljamo, da so se v tokratni ujmi vsi nesonaravni poplavni ukrepi izkazali kot škodljivi tako za ribji živelj kot za premoženje in infrastrukturo. Na to dejstvo smo ribiči opozarjali že v našem dopisu predsedniku vlade pred letom dni, ko nas je pestila izjemna suša.

Sanacije po poplavah povzročajo vse več škode na vodotokih

Štiri mesece po uničujočih poplavah, ki so prizadele marsikatero slovensko ribiško družino, so poplavalne sanacije v polnem teku. Najbolj prizadete ribiške družine zaman opozarjajo na nestrokovno delo gradbenih podjetij, ki se ne ozirajo na njihova okoljska priporočila. Čezmerni posegi v vodotoke bolijo še bolj zato, ker bi se tako postopanje z dialogom dalo zaobiti. Številne težave imajo v Koroški ribiški družini, kjer se izvajalci sanacijskih del požvižgajo na njihove predloge oziroma jih preprosto ignorirajo.

Najbolj prizadeti sta v poplavah bili RD Ljubno in Koroška RD. Vodilni pri teh ribiških družinah zaman opozarjajo, da so ribiške družine povsem izključene iz pogovorov o sonaravni sanaciji prizadetih vodotokov, čeprav so izvajalci sanacijskih del po interventnem zakonu dolžni obveščati ribiške družine o poteku del. Ribiške družine opozarjajo na celo vrsto vodotokov, pri katerih se poleg nujnih sanacijskih del opravlja še cela vrsta posegov v naravo, ki škodujejo tako samim vodotokom, kot tudi ribjemu živežu v njih.

Leto disonance z MKGP

Že januarja je RZS na ministrstvo za Kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) naslovilo pomisleke in razočaranje o vsebini in načinu sprejemanja ribiško-gojitvenih načrtov za obdobje 2016-2022.

Kljub več pisnim pobudam in sestankom, kjer smo ribiči jasno izrazili resne in argumentirane pomisleke glede vsebine in načina sprejemanja RGN, smo ugotovili, da je večje število načrtov neuskkljenih z mnenji in pripombami ribiških družin. Odgovorov na pisne pobude nismo prejeli, niti nas ministrstvo ni povabilo na usklajevanje RGN z ostalimi deležniki. Še posebej v oči je takrat bodlo dejstvo, da se tako pomemben dokument za ribiško upravljanje sprejema v zadnjem mesecu šestletnega trajanja, hkrati pa zaradi novih vplivov podnebnih sprememb, le-ti v pretežnem delu niso usklajeni z realnostjo, saj se nanašajo na zastarele podatke.

Vsa našeta dejstva, predvsem pa nepripravljenost za argumentiran in na strokovnih podlagah temelječ dogovor, razumemo ribiči kot podcenjevalni odnos države do organiziranega sladkovodnega ribištva v Sloveniji.

Problematika Uredbe o koncesijah za izvajanje ribiškega upravljanja v Republiki Sloveniji

V začetku avgusta pred uničujočimi poplavami smo na RZS ponovno doživeli razočaranje, saj nas Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano glede Uredbe o spremembah Uredbe o koncesijah za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoljih v Republiki Sloveniji ni vključilo v pripravo tako pomembnega dokumenta za vseh 64 ribiških družin. Ob preučevanju vsebine spremembe navedenega podzakonskega akta smo ugotovili, da Ribiška zveza Slovenije in nosilci pravic in obveznosti koncesijskih pogodb ne morejo niti približno izračunati višino bodoče koncesijske dajatve, saj nekateri

izhodiščni podatki, ki bi morali biti javno objavljeni, niso bili dostopni. Zato smo zahtevamo javno objavo podatkov o faktorjih za posamezni ribolovni revir, določenih na podlagi kategorizacije posameznih ribolovnih revirjev in objavo strokovnih in vsebinskih podlag za pripravo kategorizacije oz. določitev faktorjev, določene s 3.in 4. odstavkom 7. člena predloga uredbe. Brez kvalitetnih in natančnih vnaprej znanih podatkov je nemogoče pričakovati tvorno in aktivno sodelovanje civilnih organizacij, ki kot koncesionarji izvajajo naloge v javnem interesu. Aktivna soudeležba civilnih organizacij pri pripravi predpisov pa je bila navsezadnje ena izmed vaših predvolilnih obljub.

Nerealizirane obljube MKGP

Zaradi nerealiziranih obljub Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) glede oprostite plačevanj koncesij za ribiške družine v letih 2023, 2024 in 2025, je RZS novembra na ministrstvo naslovila protestno pismo. MKGP je v dopisu pojasnilo, da obljubljene oprostite plačevanja koncesij za v poplavah prizadete RD dejansko ne bo, zaradi omejitev EU pri dodeljevanju pomoči »*de minimis*« in drastičnem zmanjšanju finančnih sredstev za ribiški sektor.

Glede na vsebino dopisa je RZS kot krovna organizacija vseh RD protestirala, da se s strani ministrstva večkrat obljubljene oprostite plačevanja koncesij ne bodo realizirale. Posebej sporno je dejstvo, da je oprostitev koncesij zakonsko zapisana in je bila tudi predvidena v še ne sprejetem zakonu o obnovi.

Na vprašljivost zakonske ureditve, ki sloni na evropski pomoči »*de minimis*« smo na RZS opozarjali že v fazi priprave interventnega zakona in izkazalo se je, da upravičeno. Zato bi bilo to vprašanje potrebno nasloviti na pripravljavce in usklajevalce takšne predlagane rešitve, za katero se je izkazalo, da je nerealna in ne zgolj z dopisom o nezmožnosti realizacije obremenjevati že tako prizadete ribiške družine, ki so v dobri veri popisovale in pošiljale preliminarni popis škode, uradni popis škode in podajale uradne vloge za oprostitev.

Ribiške družine so prostovoljne neprofitne organizacije s statusom delovanja v javnem interesu, ki ne zmorejo preživeti obremenitev plačevanja koncesij na prizadetih in praznih vodotokih, nezanimivih za ribiče-člane in za ribiški turizem. Ribiške družine bodo zaradi tega imele probleme z osipom članstva in brez konkretne pomoči v smislu oprostite plačevanja koncesij za več let, kar je tudi zakonsko predvideno in v zakonu o obnovi tudi predlagano, lahko to pomeni začetek njihovega konca. Na RZS menimo, da tak scenarij ni v interesu ne MKGP, ne nas ribičev, zato pozivamo k skupnemu iskanju ustrezne rešitve.

Posvet o ribiškem upravljanju z avtohtono potočno postrvjo

Predstavniki ribiških družin so na Brdu pri Lukovici opravili strokovni posvet o upravljanju z avtohtono potočno postrvjo, ki sta ga pripravila Zavod za ribištvo Slovenije in Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani. Raziskovalci Biotehniške fakultete so našli zgolj 24 čistih domorodnih populacij na šestih območjih, ki so bile dokaj majhne. Pri starejših plemenskih jatah so prav tako odkrili nizko raven domorodnosti, medtem ko so plemenske jate po »novejšem pristopu«, 70-odstotno domorodne, skoraj nobena plemenska jata pa genetsko ni popolnoma čista. Odkrili so tudi, da se z novim upravljanjem ohrani povprečje 70-odstotne domorodnosti, kar še omogoča preživetje v ribogojnici, hkrati pa se ohranja donavski delež. Eden izmed možnih ukrepov za večjo gensko raznolikost potočne postrvi je ta, da bi se samce smukalo v naravi.

Potočna postrv se v Sloveniji še lahko drsti tam, kjer so za to ustrezni pogoji. Strategija za upravljanje s potočno postrvjo v prihodnosti bo slonelo na štirih principih: Delo z lokalnimi populacijami, kjer se bo zasledovala *genska pestrost domorodne potočne postrvi donavskega tipa, zmanjšanje vpliva ribogojniških linij atlantskega tipa in varovanje domorodnih in prostoživečih populacij*. V razpravi se

postavlja vprašanje ali ohraniti zdrave populacije ali zagotavljati dober ribolov na potočno postrvi. Izpostaviti je treba tudi dobre izkušnje z vlaganjem sterilnih samic domesticirane atlantske potočne postrvi za »pod trnek« ker te ne vplivajo na drst divjih potočnih postrvi. Prav tako redno vlaganja ribogojniških potočnih postrvi niso vedno produktivna, zato je nujno poznati nosilnostno kapaciteto posameznega vodotoka za preživetje rib v njem.